

Prisvinnerne



NFA har opprettet en **skribentpris** på kr 15 000 som deles ut en gang i året på PMU eller Nidaroskongressen. Prisen erstatter det tidligere forfatterstipendet. Prisen går til en eller flere som i artikkel/essay/kronikk eller annen tekst fremmer allmenntilleggsdiagnose eller sprer kunnskap om faget. Det blir lagt vekt på viktig og originalt innhold, og godt språk.

Årets pris gikk til Drude Lind Bratlien for en artikkel i Utposten nr. 7, 2010. Det er en kort kasuistisk artikkel.

Drude Lind Bratlien er en fastlege som har reflektert over sine fibromyalgipasienter som hun har kjent mange av. Hun har kjent disse kvinnene i årevis. Etter at de har fått diagnosen, som ofte er en eksklusjonsdiagnose, og eventuelle ytelser fra NAV er avklart, ser hun dem ikke så ofte. De lever med sine plager, innretter seg i hverdagen, og venter seg ikke noe nytt fra fastlegen.

Men av og til får kronikere nye eller endrede symptomer, da kan det være vanskelig for legen å skjønne at det de presenterer er noe nytt!

I artikkelen forteller hun om en kvinne på 42 år med forverrelse av ryggsmertene, som viser seg å være et prolaps med S1-utfall, en kvinne på 65 år med ømme kuler og punkter i hodebunn og nakke får diagnosen polymyalgia reumatika. Hos en kvinne på 58 år med øken-

de slitenhet avdekker blodprøver høyt kalsium og primær hyperparatyreoidisme.

I alle tre tilfellene vurderer hun det slik at deres nye tilleggdiagnoser ikke har stor betydning i hverdagen. Pasientene har fortsatt sine daglige plager og livskvaliteten er egentlig uendret. Men de nye diagnosene er viktige likevel.

Bratlien reflekterer også over at pasientene selv foreslår at nye eller forverrede plager kan skyldes fibromyalgien. Da har fastlegen lett for å si seg enig. Kanskje er det akkurat da man skal være mer kritisk og tenke «kan det være noe annet?»

Ved å oppsummere disse erfaringene og skrive artikkelen «Fibromyalgi og diffuse plager – gammelt eller nytt», har hun bidratt med en viktig påminnelse, rett fra praksis og derfor gjenkjennelig og nyttig for oss alle!

Vi håper flere kolleger vil gjøre som henne, og publisere kasuistikker og refleksjoner i Utposten.

Nidarosprisen 2011 gikk til Kirsti Malterud

Nidaroskongressen deler ut Nidarosprisen til en allmenntilleggsdiagnose som har gjort en fremragende innsats for utdanning, informasjon og fagutvikling innen allmenntilleggsdiagnosen.

Valget i år falt på Kirsti Malterud som har gjort viktig arbeid for utviklingen av faget og forskning i allmenntilleggsdiagnose. Kirsti Malterud har gjort en solid karriere innen allmenntilleggsdiagnose praksis og forskning de siste 34 år.

En kjapp oversikt over omfanget av forskningen:

- Tidlig start med deltidsforskning, doktorgradsarbeid som ble fullført i 1990, professorater i inn og utland, faglige engasjementer lokalt og nasjonalt.
- 269 vitenskapelige utgivelser.
- 491 fagforelesninger eller posters på konferanse.
- Ni ganger vært «keynote speaker» på internasjonale kongresser.
- Ti bøker begått alene eller i samarbeid med andre, og flere kapitler i lærebøker.

Tema for forskningen var i utgangspunktet å studere klinisk kommunikasjon, i lege-pasientrelasjonen. Senere har hun i samarbeid med flerfaglige nettverk av forskere i Norge og utlandet, utviklet kvalitativ forskningsmetode og gjort den pålitelig og anvendelig for allmenntilleggsdiagnose.

Kirsti Malterud tok embetseksamen i 1975 og har hatt sin praksis, først ti år i Oslo, og siden 1987 i Bergen. Inspirert av praksis har hun fokusert mye på pasientperspektiver ved kronisk sykdom og marginalisering. Hun har utviklet forståelse og metoder for å snu pasienters sårbarheter til positive krefter. Hun er høyt respektert av allmenntilleggsdiagnosekolleger, forskerkolleger, nasjonale fagmyndigheter. Vi tror at hennes forskningsfokus vil forbedre vårt arbeid for pasienter som har uforklarte helseplager, personer med kronisk utmattelsesyndrom, lesbiske kvinner og overvektige.





Norsk forening for allmenntillegger deler ut **Løvetannprisen** en gang årlig, under Primærmedisinsk uke (PMU) eller Nidaroskongressen. Prisen består av et litografi av Barbara Vogler og kr 20 000. «Den deles ut til en allmennlege som har gjort en innsats for faget vårt. Innsatsen kan være på sentralt eller lokalt plan, i det stille eller i media, faglig eller organisatorisk, praktisk eller teoretisk», står det i statuttene.



Elisabeth Swensen mottok prisen av Marit Hermansen, leder i Norsk forening for allmenntillegger.

Årets Løvetannpris gikk til Elisabeth Swensen, med følgende begrunnelse:

Hennes virke som allmennpraktiker og kommunelege 1 i en liten landkommune på Østlandet gjennom mere enn 30 år, har sikret legitimitet til hennes tallrike utspill, innspill, ideer og provokasjoner. Hun har inntatt mange talerstoler, – og har alltid forsvart plassen godt, – det være seg som styremedlem i vårt faglige selskap, redaktør i Utposten, redaktør i Tidsskriftet, medlem av Working Party of Rural Health i WONCA, som kursarrangør og foreleser, som skribent i dagspressen og på EYR, eller som veileder for en rekke turnusleger og spesialistkandidater i allmenntillegger. Hun har greid det mesterstykket det er å være kritisk til det bestående, og samtidig stadig være aktuell som Legeforeningens representant i en rekke sammenhenger, i den siste tid i faglige fora der eksempelvis spørsmål som sykmeldingspraksis og krisehåndtering skal retningslinjefestes. Med kritisk blick ga hun risikotenkningen i medisinen nytt innhold på begynnelsen av 1990-tallet, og hun var den første til å problematisere nyhetene om den sanne viten da EBM-bølgen skylte innover landet like før tusenårsskiftet. Før distriktsmedisin var et kjent begrep her til lands, så hun behovet for å snakke om helse-tjeneste i utkant-Norge og beskrive hvordan tilbudet til befolkningen henger sammen med den generelle samfunnsutviklingen, – og hun var en pioner i oppbyggingen av Senter

for distriktsmedisin ved Universitetet i Tromsø der hun nå deltar som regional koordinator og som medlem av styringsgruppa.

Hun er for en nedtrappingsplan i psykiatrien, og er en kompromissløs forsvarer for en bred normalvariasjon i menneskets liv som biologisk og psykologisk vesen, og hun mener allmenntillegger skal være garantisten for at ingen urettmessig skal behandles som syk. Ingen som har synspunkter på disse spørsmål er i tvil om at hennes meninger er velbegrunnede, og vanskelige å gjendrive.

Hennes presise formuleringsevne er misunnelsesverdig, og som oftest til å tåle også for den som blir utsatt for den når hun er på krigsstien. Og det kan hun være. Det er ikke vanskelig å finne eksempler, – noen store saker handler om fastlønn for norske allmennleger, kamp mot korrupsjon og økende kommersialisering i helsetjenesten, og arbeid for bruk av nordisk språk, så sant det overhodet lar seg gjøre, når leger møtes over landegrensene.

Hun sier sjelden nei når hun blir spurt om å bidra med tankekraft og kreativitet, og kanskje sier hun nei for sjelden? Men når hun sier ja, holder hun alltid til mål. Om det innebærer bilkjøring i timevis, korte netter og logistisk akrobatikk i et liv med fire barn, en kommunes helsetjeneste og egen helse som primære ansvarsområder.

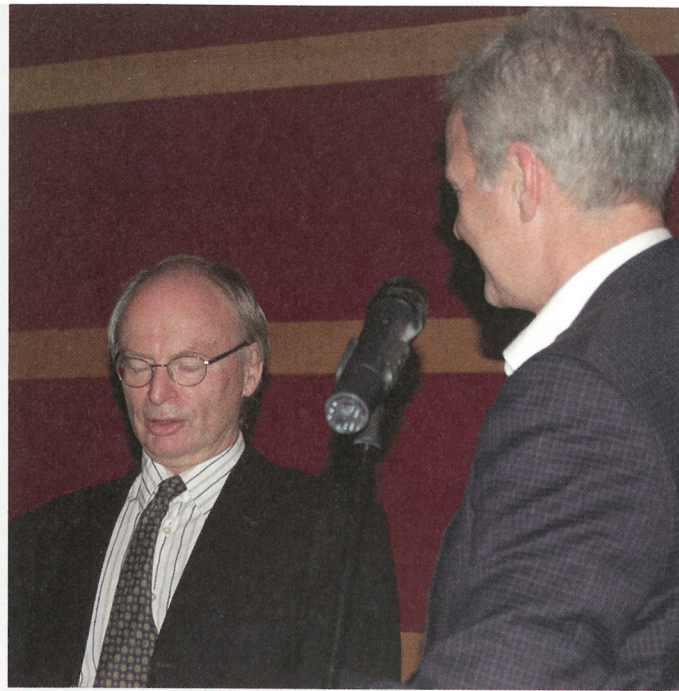
Den allmenntilleggeriske diskurs hadde ikke vært den samme uten henne.

Anders Forsdahls minnespris gikk til Sverre Rørtveit i Austevoll

Norsk senter for distriktsmedisin deler hvert år ut Anders Forsdahls minnespris. Forslagsstillerne i år var allmennmedisinsk faggruppe, Universitetet i Bergen, og de skriver: «Sverre Rørtveit er en trofast sliter i primærhelsetjenesten som har stått last og brast ved sin post i Austevoll kommune siden 1981. I tillegg til sin mangeårige stilling som kommunelege og distriktslege, har han gjort mange unge legers møte med primærhelsetjenesten til en faglig appetittvekker. Et stort antall turnusleger har fått sin opplæring hos ham. Kandidaten har hatt et spesielt interessefokus mot akuttberedskapen og utvikling av faglig kvalitet i denne tjenesten. Han har i skrift og tale understreket at denne tjenesten er et all-

menntmedisinsk ansvar. Han har også hatt sterk interesse for infeksjonsmedisinske tema. Han har gjort fagutvikling også til et akademisk anliggende, og publikasjonslisten er imponerende.»

Sverre Rørtveit mottok Anders Forsdahls minnepris på Nidaroskongressen, og han kvitterte med en distriktsmedisinsk forelesning på forskningsdagen der. Utgangspunktet var i hans arbeid og forskning i Austevoll. Før forelesningen ble en ny kortfilm om Anders Forsdahl vist. Dette var med på å understreke at året prisvinner er en lege med mange fellestrekk med tidligere distriktslege i Øst-Finnmark og professor i allmenntmedisin, Anders Forsdahl.



Sverre Rørtveit mottar prisen av Svein Steinert.



Forskningsprisen er et spleiselag mellom Norsk forening for allmenntmedisin, Allmennlegeforening og Norsk forening for samfunnsmedisin, og den deles ut av Allmenntmedisinsk forskningsutvalg. Prisbeløpet er NOK 15 000.

I følge statuttene skal prisen gis til primærleger som har liten forskningserfaring fra før. Den tildeles primærlegen som fremfører det beste frie foredraget under forskningsdagen på Nidaroskongressen i Trondheim eller på Primærmedisinsk Uke i Oslo. Den skal honorere forskningsprosjekter eller ideer som utmerker seg ved originalitet, nytenkning eller tverrfaglighet. I tillegg blir faglig relevans og vitenskapelig kvalitet vektlagt. Ut over disse kriteriene blir formen av det på forhånd innsendte sammendraget og selve fremføringen tatt inn i vurderingen.

Alle kriteriene ble på en overbevisende måte innfridd av prisvinneren i 2011 Halfdan Petersson med prosjektet «*Is the use of cholesterol in mortality risk algorithms in clinical guidelines valid? Ten years' prospective data from the Norwegian Hunt 2 Study*».

I studien finner man at totaldødelighet (død av alle årsaker) ved kolesterolnivå under fem mmol/l er signifikant høyere enn ved total kolesterol på sju – for kvinner. For menn var det ingen statistisk signifikant forskjell, men det var en signifikant U-kurve, og ikke en lineær økning. Lavest dødelighet hadde menn med kolesterol mellom fem og 5,9 mmol/l.

I sitt innlegg stilte prisvinneren spørsmål ved hvorfor risikoberegninger fra f.eks. Score og NORRISK bruker lineære endringer i risiko når det ser ut til at risikoen følger en U-kurve.

Han minnet også om at Nasjonalforeningen for folkehelse i samarbeid med kommersielle aktører i vårens kampanje opplyste om at gjennomsnittlig total kolesterol for kvinner i dag er på 5,8, men at anbefalt verdi er fem eller lavere.

Halfdan Petersson mottok prisen av Anna Luise Kirkengen, leder av Allmenntmedisinsk forskningsutvalg.

WEB: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2753.2011.01767.x/full>

